

„Várni fogok”

„A tudományos intuíció lényege, hogy amikor a tudós tisztán intuitíven gondolkodik, akkor is minden pillanatban *érzi*, hogy amennyiben gondolatai eredményre vezetnek, akkor ezek az eredmények kifejezhetőek lesznek a tiszta racionalitás eszközeivel is. Ez az érzés vezérli a tudományos intuíciót, és ez különbözteti meg az intuíció egyéb formáitól. Mire valaki tudóssá válik, ez az intuíció szilárdan kialakul benne. Amikor a tudósok egymással vitatkoznak, megengedik maguknak, hogy ne csupán a tiszta racionalitás nehézkes, lassú eszközeivel fejezzék ki magukat. A letisztult tudományos publikációkban ilyesminek nincs helye, de a vitákban van. A vitatkozó felek mindegyike úgyis pontosan érzi, hogy vitapartnere tudományos módon gondolkodik-e vagy sem. Ezt nem valamiféle formális rendszer alapján döntenek el, hanem egyfajta „zenei hallás” segítségével. A tudósok diszharmonikusnak és ezért hamisnak érznek egy olyan gondolatmenetet, amelynek esélye sincs arra, hogy idővel tisztán racionális módon kifejezhető legyen. Hasonló ez az intuíció ahhoz, mint amikor csavargatjuk a rádió gombját, és egyszerre csak felkapjuk a fejünket, mert ugyan egy szót sem értettünk, de abban biztosak vagyunk, hogy az imént magyarul beszéltek.”

Mérő László: *Mindenki másképp egyforma.*
Tericum Kiadó, Budapest, 1996, 323–324.

„Egyszer egy híres pszichológustól megkérdeztem, hogyan bánik a saját gyerekeivel. Elmesélte nekem az egyetemista fia történetét, akiről megtudta, hogy nem jár be az óráira. Tanulás helyett a gyerek csak kártyázott, és bizony elég jó játékosnak bizonyult. Az apja elutazott hozzá, és azt mondta neki, hogy rendben van, tegye azt, amit akar. Úgy hitte, az alma majd nem esik messze a fájától. [...] Ez a pszichológus és a felesége is több tudományos fokozattal rendelkezett, de úgy tűnt, a fiuk mégsem tanul semmit, és nem profitál az egyetemből. Amikor az apja meglátogatta, leült hozzá, és kártyázni kezdett vele. És minél többet játszottak, annál jobban kezdte tisztelni a fiát, mert az teljesen megkopasztotta. Minden pénzét elnyerte. A játék közben az apának az ötlött eszébe, hogy ez a gyerek mégicsak tud valamit. Nagyon gyorsan végez valószínűség-számítást, emlékszik az összes kártyára, amit már valamelyikük kijátszott. Nagy intellektuális erőfeszítés kell ahhoz, hogy időről időre, újra és újra nyerjen valaki a kártyajátékban ugyanazzal a partnerrel. Ezért az apa azt gondolta, minden rendben így, nem mond semmit. [...] »Van hitem, várni fogok«. Ez a történet később jól alakult, mert körülbelül hat hónap elteltével a fiú ráunt a kártyázásra, sőt nagyon rövid időn belül két doktori fokozatot is szerzett, mint a szülei. Az egyiket valószínűség-számításból és matematikából, a másikat szociológiából, és a családtagok nyomdokaiba lépett.”

Feldmár András: *Hogyan lesz a gyerekből felnőtt?*
HVG Könyvek, Budapest, 2014, 60–61.

